

Areál tzv. Židovského suburbia je najvýznamnejšou stavebnou pamiatkou židovského kultúrneho dedičstva v Bardejove. Komplex židovských rituálnych budov pozostáva zo Starej synagógy, domu zhromaždenia (*hebr.* bet hamidraš), rituálneho kúpeľa (*hebr.* mikve), expanznej veže, kotolne a repliky rituálneho bitúnku. Tieto budovy slúžili duchovným a komunitným potrebám ortodoxnej židovskej komunity so silným vplyvom chasidizmu, ktorá bola šiestou najväčšou na Slovensku v medzivojnovom období.

Súbor stavieb sa nachádza v ochrannom pásme Pamiatkovej rezervácie Bardejov. Stará synagóga bola vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku v roku 1970, mikve a bet hamidraš v roku 2000. Vtedy zároveň bolo historické jadro mesta Bardejov spolu so Židovským suburbiom zapísané na Zoznam svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Kotolňa je tiež národná technická pamiatka.

Zachráňme dedičstvo našich predkov

STARÁ SYNAGÓGA V BARDEJOVE: PROJEKT OBNOVY

Partner projektu

www.eeagrants.org
www.eeagrants.sk
www.suburbiumbardejov.sk

Stará synagóga v Bardejove patrí medzi klenoty sakrálnnej architektúry na Slovensku. Jedinečnosť stavby, postavenej začiatkom 19. storočia, vytvára niekoľko prvkov: monumentálny rizalit so vstupným schodiskom, slnečné hodiny, zahĺbenie podlahy pod úroveň terénu, deväť klenieb v hlavnej sále, bohatá ornamentálna maľba interiéru, drevené stropy s výzdobou, zvláštny rad ôsmich výklenkov na východnej stene a dedikačná tabuľa.

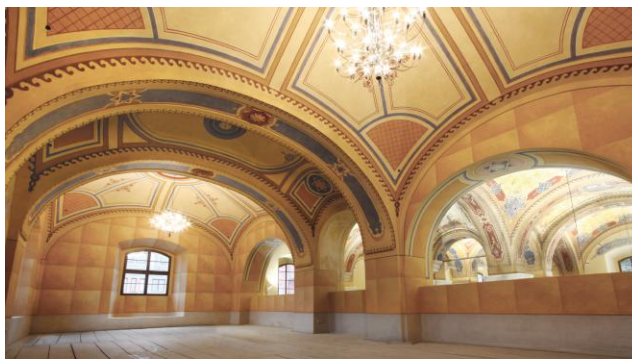

Interiér synagógy pozostáva z vestibulu, malej študovne, ženskej galérie a hlavnej sály. Najzaujímavejším artefaktom modlitebného priestoru je dedikačná tabuľa v hebrejskom jazyku umiestnená nad vstupom do hlavnej sály. Poeticky ladený text opisuje príbeh výstavby, ako aj mená jej staviteľov. Ďalšie zachované hebrejské nápisy sú citáciou Žalmu zo Starého zákona, ktorým sa určuje orientácia stavby na východ.

Uprostred hlavnej sály sa nachádza vyvýšené pódium (*hebr.* bima) ktoré ho štyrmi podpornými piliermi spája s klenbami. Hebrejský nápis *Keter Tora* (Koruna Tóry) na východnej stene vyznačuje miesto, kde bol priestor pre schránku s Tórou. Súčasťou schodiska, ktoré ku nemu viedlo, je úkryt (*hebr.* geniza) slúžiaci na uskladnenie poškodených zvitkov Tóry, nepoužívaných náboženských textov alebo zakázaných kníh pred ich obradným pochovaním.

Zrekonštruovaná synagóga spolu s novopostaveným pamätníkom holokaustu významne prispieva ku prezentácii náboženského a kultúrneho centra jednej z najstarších židovských komunít na Slovensku. Úspešná realizácia projektu je zároveň predpokladom posilnenia vzťahu ku spoločnému dedičstvu našich predkov.

V rámci projektu obnovy boli v interiéri synagógy realizované nasledovné práce: stabilizácia soklových častí vnútorných omietok; reštaurovanie, finálna fixácia a retušovanie malieb; reštaurovanie historických dverí, vrátane kovania, zárubní a kľúčov; reštaurovanie drevených stropov; komplexná elektrifikácia; inštalácia nových a obnova pôvodných drevených podláh; vytvorenie expozície venovanej dejinám bardejovskej židovskej komunity.

Na exteriéri synagógy a jej nádvorí boli vykonané tieto zásahy: stavba repliky vonkajšieho schodiska a rekonštrukcia jeho plastickej výzdoby; fixácia žľabov; reštaurovanie vonkajšej fasády; oprava korunnej rímsoy a obnova pôvodných slnečných hodín; výstavba repliky pôvodnej budovy rituálneho bitúnka, vrátane sociálneho zariadenia a napojenia objektu na kanalizáciu; úprava povrchov nádvoria; výstavba oplotenia a vstupnej brány do areálu Židovského suburbia.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Názov: Bardejovské suburbium – záchrana, obnova a reštaurovanie Starej synagógy

Prijímateľ: Ústredný zväz židovských náboženských obcí v SR

Kód programu: SK05

Číslo projektu: CLT01001

Termín realizácie: január 2015 – apríl 2017

Celkový rozpočet: 764 357 EUR

Výška projektového grantu: 649 703 EUR

Spolufinancovanie: 114 654 EUR

Projekt je financovaný z grantov Islandu, Lichtenštajnska a Nórska prostredníctvom Finančného mechanizmu EHP a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.